



մէկը իր էջերում չարոնակաբար տեղ տար այդ տեսակ անուններին, որոնցից ապագայում կարելի կը լինէր մեծ օգուտ քաղել:

Ուղարկում եմ, ձեր խմբագրատանը պահելու համար, այն մի քանի անուններ (բոյսերի, թրու- չունների, կենդանիների, մարդկային կազմակերպի- այլ և այլ մասերի), որոնց ես դեռ ես աշակերտ եղած ժամանակ (բարձր դասարաններում) կարողա- ցել եմ հաւաքել առանց դժուարութեան:

Իմ ուղարկած տեխնիկական ժողովրդական ա- նունների ցուցակը, ինչպէս ինքներդ տեսնում էք, մեծ չէ. նա ընդամենը 105 բառ է պարունակում և այդ անունները մեծ մասամբ Շուշու բարբա- ուով են, բայց և այնպէս դա գործի սկիզբն է. թող ուրիշներն էլ նոյնն անեն:

Ք. Օհանեանց

ՆՅՈՒՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ստացանք ԿԱՐՍԻՑ պ. պ. Գ. Բահաթրեանցի և Ս. Գրիգորեանցի ձեռքով 161 բուրլի յօդուտ դէյթունները: Այդ գումարը զոյացել է Կար- սում փետրվարի 14-ին հայ-թատերասերների խում- քի առած ներկայացումից: Միջ մօտ եղած 49 բուրլու գումարի հետ, այժմ կունենանք յօդուտ Զէյթունի հրկիզանքների ընդամենը 210 բուրլի:

Այս ձեռագիր ընթացքում, Շիրակում, ինչպէս մեզ գրում են, անյայտ չարագործներ խոտի չորս դէղեր թշնամութեամբ կրակ են տուել: Մինչև այժմ այդ վնասակար անձինք գտնված չեն:

Տեղական ուսու լրագիրները հաղորդում են որ ԿՈՋՈՐԻ քաղաքապետը պ. Կորյունով հրաժարվել է իր պաշտօնից, տեղափոխվելով Պետերբուրգ, որտեղ նա պետական ծառայութեան մէջ պաշ- տօն է ստանում: Կորյունովի տեղ այս օրերս ԿՈՋՈՐԻ ձայնաւորները ընտրել են քաղաքապետի պաշտօնի համար Պ. Խաչակ խալաթեանցին:

Պ. Դրումանդ վ. օջի, որ Անգլիայի ներկայացու- ցիչ էր եգիպտական հարցը վճարելու ժամանակ, այս օրերս հասնելով Թիֆլիս, մնաց մի երկու շաբաթ մեր քաղաքում և ապա ուղևորվեց այս- տեղից դէպի Պարսկաստան, որտեղ նա նշանակ- վել է Անգլիայի դեսպան:

Տեղին վ. Պ. Եսայեանց խնդրում է մեզ տպել հետևեալը՝ «Բարեհաճե՛ք զետեղել ձեր լրա- գրում մարտի 13-ին Թիֆլիսի քաղաքային թատ- րոնի մասերը լեզուն անդորմ կերպով աղաւա- ղելու ու անձոնացնելու վերաբերմամբ, այլ դեռ յանձն առ զդժուար են կազմում ուղղմանա- գան անցել պաշտօնակալ, որպէս զի քննեն որքա՛ր սղոյի է դժգոհեցնենք ու անոնձ ցեղազով հրադարձեալ «Մշադ» լրակրի ազա- ձը»:

\*\*\*

Ես ասեցի արդէն, որ Կ. Պոլսի հայոց ուսումնա- նական գրականութիւնը հարստացաւ այս օ- րերս մի նոր և փառաւոր ուսումնական հրատա- րակութեամբ, այն է «Կրթարան» ամսագրով (կամ ինչպէս պոսեցիները արտասանում են՝ «Գըր- դարան»):

«Մշակի» ընթերցողներին արդէն յայտնի է, որ «Կրթարանի» տնօրէն պ. Արտունի մի հրաշալի գիւտ արաւ, այն է, որ իր կապերտներով, ինչ չապկներով և ուրիշ լուսցելից, առհասարակ ա- մեն տեսակ կեդոտոն հնոտիներից, կարելի է ա- նուշաւամ չաքար, քաղցրեղէններ, կօնֆէտներ և պաղպաղակներ պատրաստել...:

Այժմ ինձ գրում են Կ. Պոլսից մասնաւոր նա- մակով, որի ստուգութեան մասին ես իրաւունք չունեմ կասկածել, թէ պ. Արտունի, իր ուսումնա- նական հանդիսի առաջին համարի լոյս տեսնելը փառաւոր կերպով տօնելու համար տուել է այս օրերս մի փառաւոր ճաշկերոյթ Կ. Պոլսի ամբողջ ուսումնական և գրականական աշխարհին: Ի հարկէ պ. Բակրաձէ նմանապէս հրաւիրված էր ճաշին ճաշը շատ ձոխ էր և menu կազմված էր հետեւեալ կերպով:

Նախ բերեցին սոսւ պ, որ շատ համով էր և պատրաստված էր «Մարխի», «Փուշի», «Գիտա- կան շարժում» և ուրիշ լրագիրների ինչ համար- ներից:

Երկրորդ կերակուրը ձուկն էր, որ պատրաստ- ված էր Կ. Պոլսի հայոց Ազգային Ժողովի արձա-

րօնում յօդուտ չքաւոր հայ ուսանողների իմ տուած նուագահանդիսի հետեւալ հաշուով: Մ ու տ- քը եղել է՝ տոմարներից 680 ր. 30 Կ., պրէ- միաներից 16 ր. 60 Կ., պրօգրամներից 2 ր. 55 Կ.: Գումարը 699 ր. 45 Կ.: Մ ա խ ս ը՝ թատրոնի վարձ 100 ր., յօդուտ երաժշտական ուսումնա- րանի (պ. Սարաջիկի մասնակցութեան համար) 25 ր., պիանոի վարձը, բերելը և լարելը 23 ր., քաղաքային տուրք յօդուտ աղբատների 28 ր. 60 Կ., կենդանի պատկերների, աֆիշների և ծառաների ծախս, բոլորը 73 ր. 30 Կ.: Ընդհա- նուր ծախս 249 ր. 90 Կ.: Հանելով ծախսը մուտ- քից, մնում է դուտ արդիւնք 449 ր. 55 Կ.: Ի վերջոյ պարտք եմ համարում յայտնել խորին շնորհակալութիւնս այն ամեն անձանց, որոնք մասնակցել են նուագահանդիսին, կամ չը դա- ցան իրանց օգնութիւնը կենդանի պատկերներ դնելու և տոմարներ ծախելու:

Կ. Պոլսի «Արեւիկ» լրագրում սկսեցին հրատա- րակվել հանգուցեալ դոկտոր Շիրանեանի մասին մի շարք յօդուածներ Ա. Արփիարեանի ստորա- գրութեամբ: Այդ յօդուածները շատ հարուստ են Շիրանեանի մասին հետաքրքիր տեղեկութիւնե- րով:

ԴՈՒՆԵԹԻՑ մեզ գրում են հետեւեալը: «Մարտի 19-ին վախճանեցաւ Դուշէթի մի քաղաքացի Յովհաննէս Ապրիկեանց, որի երիտասարդ որդին, Լյուսանդ Ապրիկեանց, փոխանակ սովորական չքէկէխ սարքերու, իր ուսուցչական համեստ մի- ջոցներից նուիրեց իր հօր յիշատակին 25 բուրլի յօդուտ տեղիս նոր կառուցանելի իգական դպրո- ցի, որի հիմնարկութեան նախաձեռնութիւնը պատկանում է թեմին առաջնորդ սրբազան Ա- րիստակէսին»:

Ստացանք Թիֆլիսում ընկավոյ մի տաճկա- սանցի հայ երիտասարդից 1 բուրլի յօդուտ Զէյ- թունի հրկիզանքների Այժմ ունենք խմբագրա- տանը յօդուտ հրկիզանքների ընդամենը 211 բուր- քի:

Մարտի 20-ին Թիֆլիսի նահանգական դատա- րանի շինութեան մէջ կայացաւ Թիֆլիսի դա- տաստանական պալատի չըջանի երդուեալ և մասնաւոր փաստաբանների համար փոխառու կասապ հիմնադրերի ընդհանուր Ժողովը, որին ներ- կայ էին 21 հոգի միայն: Վճարեցաւ ընտրել Կ- րեք հոգուց բաղկացած մի յանձնաժողով, որի

նախագահութիւններից, (քանի որ Ազգային Ժողովը ձուկ որսալու չառ հմուտ է):

Երրորդ կերակուրը տաւարի միսն էր (կամ boeuf a la mode), որ պատրաստված էր այն կօ- չիկներից, որոնք Մարկոս Աղաբեկեանի առաջա- րկութեամբ բարեպաշտ պօլսեցիները եկեղեցիների դռների առջև են թողնում, եկեղեցի մտնելուց առաջ:

Զորքորդը՝ սալաւան էր, որ պատրաստված էր դերեզմանատան հարցի վերաբերմամբ եղած ան- վերջանալի գրադրութիւնից:

Վերջապէս հիւրերին մատուցվեցան քաղցրե- ղէններ, կօնֆէտներ և պաղպաղակներ՝ «Կրթա- րան» ամսագրի տնօրէն պ. Արտունիի և Կ. Պոլ- սի գրագէտ համայն աշխարհի ինչ և մաշված չո- բերից պատրաստված:

Դրանով «Կրթարան» ուսումնական ամսագրի այդ բացման կամ հիմնարկութեան ճաշը վերջա- ցաւ: Ճաշի ժամանակ բազմաթիւ ազգասիրական ճառեր խօսվեցան:

Ճաշից վերջ պ. Արտունի հարցրեց պ. Բա- կրաձէին թէ ինչպէս հաւանեց նա այդ ճաշը:

Բակրաձէ պատասխանեց. «Այդ ճաշիցովը անմոռանալի պիտի մնայ իմ յիշողութեանս մէջ»:

Եւ վրացի հնագէտը աւելացրեց հետեւալ խոր- հուրը, որ եթէ գործադրվի, կը հարստացնէ ամ- բողջ Հայաստանը և նշանաւոր կերպով կը բարձ- րացնէ զաւառացի հայ թշուառ ազգաբնակու- թեան բարօրութիւնը: Քանի որ այժմ, չնորհով պ. Արտունիի արած հրաշալի գիւտի, հնոտիներից և այլ անպէտք բաներից կարելի է շա- քար պատրաստել, իսկ Հայաստանի զիւղական ազգաբնակութիւնը ծածկում է իր մերկ մարմինը հնոտիներով և ցնցոտիներով ուստի կարելի է հաւաքել այդ բոլոր հնոտիներն ու ցնցոտիները, բերել Կ. Պոլսի, նրանցից մեծ քանակութեամբ

պարտաւորութիւնն է ընդունել ցանկացողներից որոշած վճարը, և առհասարակ հարկաւոր կար- զադրութիւնները անել փոխառու արկղի դօր- ծունէութիւնը սկսելու համար: Ինչպէս հաղոր- դում են տեղական ուսու լրագիրները, զաղտնի ըուէարկութեամբ այդ յանձնաժողովի անդամներ ընտրվեցան՝ պ. պ. Եւսեպուսեան, Պոլսաբացի և Լեբեղիսկի:

Այս քանի մի օր է, որ ԹԻՖԼԻՍԻՍԻՍ հիւր է գտնվում յայտնի սպանիացի իշխան Գօն-Կարլօսի հեղաշրջը՝ Գօն-Ժուան դը Շէլլը, իր ամուսնու հետ միասին: Երկու ամուսինները եկել են մեզ մօտ Անգլիոյկաւում ճանապարհորդելու համար և շատ հետաքրքրվում են մեր երկրի զեղեցիկ ընտրութեամբ Ասում են, որ երիտասարդ իշխանը դնել է արդէն մեր նկարիչներից մինի մի քանի ձիթանկար պատկերներ, որոնք կովկասեան այլ և այլ տեսարաններ են ներկայացնում, վճարելով այդ պատկերների համար մի քանի հարկւր բուր- քի:

«Իվլերիա» լրագիրը հաղորդում է, որ պ. Ստա- լինսկու նախաձեռնութեամբ տպագրվում է և շուտով լոյս կը տեսնի վրաց յայտնի բանաստեղծ Դոտա Բուստաւիլիի «Վաղրի մօրթի» գրութեամբ՝ հայերէն, ռուսերէն, ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուներով: Նոյն բանաստեղծութիւնը այս օրերս նորից լոյս տեսաւ և վրացերէն լեզուով, պատկե- րազարդ չքեղ տպագրութեամբ:

Մենք լսում ենք, որ կիրակի, մարտի 27-ին, կայանալու է ԹԻՖԼԻՍԻՍ Ժողովարանում կօնցերտ յօդուտ Թիֆլիսի Բէաւական դպրոցի չքաւոր ա- չակերտների: Կօնցերտին մասնակցելու են տի- կիններ՝ Զարուհնայա, Միլիտինա, Մայքելովա, Կամենեց-Պօլսկայա, և պ. պ. Օթոյնին, Լօդի, Լէվիցի, Խալիլովա-Խալիլով, Իշխ. Թումանով, Կոլչին, Բէտինգ, Գէրկէ, Կամբիալի, և Կօրգա- նով: Սկիզբը 8 ժամին: Տոմարակներ կարելի է ըս- տանալ Դատարանների լամպաների մազադրում:

Անձնապաշտութեան դէպքերը Թիֆլիսում վեր-

չաքար պատրաստել, արտահանել այդ շաքարը օտար երկրներ և ապա այդ շաքարի ծախսուց ստանալի ահալին գումարները գործ դնել Հա- յաստանի դրութիւնը բարձրելու համար:

Ասում են, որ «Կրթարանի» հետեւեալ համա- րում տպված կը լինի Բակրաձէի պատկերը: Գու- ցէ և Ազգային Ժողովի որոշմամբ արձան էլ կանդնցնելու են նրան Կ. Պոլսի հրապարակնե- րից մինի վրա:

\*\*\*

Ինչ նոր բան կայ Թիֆլիսի հայոց զրականու- թեան մէջ:

Որքան ինձ յայտնի է՝ ոչինչ:

Միայն որքան լսել եմ հանգուցեալ Ծերենցի կողմնակիցները շատ դժգոհ են «Մշակի» № 32-ի առաջնորդող յօդուածից:

Կարծես թէ որովհետեւ մարդը վախճանվել է, ուրիմն այլ ես երբեք չը պէտք է յիշել այն վե- րին աստիճանի վնասակար մտքերը, որ նա յայտ- նել է իր կենդանութեան ժամանակ:

Ծերենցի կողմնակիցները չեն հերքում, որ հանգուցեալը տպել էր իր ստորագրութեամբ յօ- դուածներ Զմիւռնիայի «Մասուկ Արեւելեան» ամ- սագրում, 1876 թվ. յունվար ամսի տետրակում, որտեղ նա քարոզում էր հայերին դաղթել Հա- յաստանից, միայն նրանք զայրացած են «Մշա- կի» դէմ, պնդելով որ Ծերենց քարոզում էր հա- յերին դաղթել ոչ թէ Ամերիկա, այլ Հնդ- կաստան...:

Կարծես թէ դա մի և նոյն չէ՝ Սկզբունքը, հօ, նոյնն է մնում... Քարոզ կարգաւ մի ազգի զԵ- ւելին, թէ նա թողնի իր հայրենիքը և գնայ հե- ռու Հնդկաստան, կարծես աւելի լաւ է, քան պէ քարոզել նոյն ազգին, որ նա գնայ Ամերի- կա...:

Այդտեղ սկզբունքի հարց է, թէ մարդը քարո- ղում է իր հայրենակիցներին փախչել հայրենի-

ջին օրերի ընթացքում մի քանի անգամ կրկնվե- ցան. մարտի 20-ին, թունաւորվելով ինքնապա- նութիւն գործեց ոստիկանատան մի ծառայողի կինը, տիկին Վ. օրթուկովա, 20 տարեկան հասա- կում, թողնելով մի նամակ, որով խնդրում է իր սպանութեան գործում ոչ օրին չը մեղադրել: Մար- տի 22-ին, երեկոյեան դէմ, մի 18 տարեկան օ- բրտը, Եվդոկիմովա ազգանունով, ինքնասպանու- թիւն գործեց ատրճանակով, և նոյն օրը, դիւերը, Միքայէլեան փողոցի վրա գտնվող «Նաղէժդա» կոչված կահաւորված սենեակներում ատրճանա- կով ինքնասպանութիւն գործեց մի պարոն, Գալ- բիլենկօ ազգանունով, որը իր գրած մի նամակում նկարագրելով իր գրութիւնը, յայտնում է որ այլ ևս չարժէ ապրել և մի և նոյն ժամանակ դիմե- լով իր ընտանիքի անդամներին, որոնք ապրում են Թիֆլիսում, խնդրում է նրանցից ներել իրան:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐԿԻԱՅԻՑ

Կ. Պոլսի, 14 մարտի

Խորհուրդ մարդկան կամ... Քաղաքական Ժո- ղովոյ:—Այդ կամեղն էր, որ անցնալ ուրբաթ ետ մնաց Ազգ. Ժողովոյ գումարումն: Սակայն Քաղաքական Ժողովոյ կամըն այս անգամ իւր արդարացի պատճառն ունէր: Պատրիարքի հրա- ժարականն այդ աւուր նստին օրուան խնդրը պիտի լինէր, բայց այդ հրաժարականը պիտի հիմնուէր Երուսաղէմն գալիք տեղեկագիր մը վրայ: Այդ տեղեկագրով Երուսաղէմայ միաբա- նութիւնը պիտի պահանջէ Պատրիարքին Երուսա- դէմ երթան և Ազգ. Ժողովն ալ նկատելով թէ իրաւացի է այդ պահանջում, պիտի որոշէ՝ գոհա- ցում տալ այդ պահանջման: Այս է այժմ անա Ազգ. Ժողովոյ գործելու ծրագիրն: Սակայն անցեալ շաբթուան թղթաբերը չը բերաւ այդ պահանջագիրն և Ազգ. Ժողովոյ գումարումն ետ մնաց իսկ այսօր եկաւ թղթաբերը, սակայն յայտնի չէ թէ բերած է թէ ոչ. վաղն յայտնի կըլլայ և ըստ այնմ կորոյլի Ժողովոյ գումա- րումն:

Մինչ այս մինչ այն Պատրիարք կը շարունակէ չըջարեւականներ խրկել գաւառներն և Պոլսոյ ե- կեղեցիները բարի խորաններ տալու համար: Յոր- դոներ կը կարգաւ Պատրիարքը ժողովրդին, որ կառավարութեան նկատմամբ յարգալի ըլլան և չը կարդան օտար տեղեր հրատարակուած լրա-

քից,—բայց թէ ուր էր ուղղում տանել իր ազգը այդ նոր Մովսէսը՝ Ամերիկա թէ Հնդկաստան այդ մեզ համար մի և նոյն է... դրանով սկզ- բունքը չէ փոխվում:

Արդեօք, այդ տեսակ դատողութիւն նման չէ հետեւեալ իրողութեանը: Մի անգամ ես մեղա- դրում էի իմ բարեկամներից միւրն, թէ նա իր երիտասարդութեան ժամանակ խաւարամիտ միտ- քեր էր յայտնում «Հիւսիսափայլի» խմբագիր Ստեփաննոս Նազարեանցի դէմ, տպելով իր այդ խաւարամիտ յօդուածները «Երուսաղէմ» ամսագրում:

—Դա կատարեալ զրպարտութիւն է, բացա- կանչեց բարեկամս, ես երբեք չեմ յարձակվել Նազարեանցի դէմ «Երուսաղէմ» էջերում:

—Ապա որտեղ էիք տպում ըս յօդուածները Նազարեանցի դէմ:

—Ես Նազարեանցի դէմ յարձակողական յօդ- ւածները տպագրում էի միշտ «Մեղու Հայաստա- նի» լրագրում, հպարտութեամբ պատասխանեց բարեկամս:

Այդ ինձ յիշեցնում է հետեւեալ անեկզօր դա- տաստանական կեանքից:

Մի մարդ մեղադրվում է իր կնոջ անողորմա- բար բռնցքով ծեծելու մէջ:

—Դա կատարեալ զրպարտութիւն է, պարոն դատաւոր, ես, բաշականչեց մեղադրեալը, երբեք իմ կնոջս բռնցքով ծեծած չեմ:

—Ուրեմն դուք հերքում եք ծեծելու իրողու- թիւնը, հարցնում է դատաւորը:

—Ոչ, ես չեմ հերքում որ շատ անգամ ծեծել եմ կնոջս, պատասխանում է մեղադրեալը, բայց բռնցքով ես երբեք չեմ ծեծած նրան, այլ միշտ դադանակով:

\*\*\*

Ինչ նոր բան կայ Թիֆլիսի ուսուց մամուլի մէջ,—ոչինչ, բացի այն, որ «Новое Обозрение» ուսուց լրագիրը վերջապէս հակադրել է թէ

դիրներ (այսինքն «Արմենիա» և «Հնչակ»)։  
Հայաստանի մէջ կը պատահին այժմ շատ կա-  
րեւոր դէպքեր, սակայն թէ թղթակիցներ կը զգուշա-  
նան որքան և թէ Պատրիարքարան կը զգուշա-  
նայ ի հրապարակ հանելու Պատրիարքը հրամայած  
է Պատրիարքարանի պաշտօնականներուն, որ եկած  
թղթակցութիւններն ոչ ումէն ցոյց տան, որպէս  
զի չը լինի թէ լրագրաց մէջ բան մը դրուի։  
Բայց կը պատահն թէ այդ տեղեկագրիներն այն-  
քան արտածակիկ են, որ փառ. Ժողովոյ անդամոց  
աչքերէն արցունքներ վազած են, երբոր զայնս  
կարգացրին են։ Ժողովրդեան մէջ շատ տխուր  
լուրեր կը տարածուին, մասնաւորապէս Մուշի  
կացութեան մասին։

Կրնանք ըսել թէ այստեղ կարեւոր բան մը չը  
կայ, ընդհանուր տխրութիւն մը կը տիրէ, ամեն  
որ կը սպասէ որ առաջ Պատրիարքին ճամբունե-  
րուն։ Երբեք այսքան հակակրօնութիւն չէր տես-  
նուած Պատրիարքի մը նկատմամբ։ Բայց զարդոյթ  
չը կայ, այլ զթուլութիւն, որ տեսակ մը արհամար-  
հանք է։ Այս մարդն ինքն ալ չը գիտէր ինչ ընե-  
լիքը։

Ինչպէս գրած էի, ամենէն հաւանական ընտ-  
րելին Խովսեփեան եպիսկոպոսն է, անկէ վերջ  
կուգայ Ազգեան Խորէն եպիսկոպոս։ Իսկ այժմ  
տակաւին դիւցազնական ջանքեր կը կրեն, որ  
Պատրիարքի Բարձրագոյն Եպիսկոպոսը գէթ տե-  
ղապա՛ ըլլայ։ Տեղապա՛ն կրնար լինի ֆաղաքական  
և կրօնական Ժողովներէ, սակայն կը կարծենք  
թէ Սիմօն պէյ Մազաւոս, որ ֆաղաքական Ժողո-  
վոյ անդամակցած է, չը պիտի ուզէ հետամուտ  
լինել այնպիսի ընտրութեան մը, որ անպատու-  
թիւն մը պիտի լինի իւր վարչութեան։

Դաբայթ օր «Արեւել» հրատարակեց խիստ յո-  
ղեւած մը Երուսաղէմէ պարտուց վճարման մա-  
սին։ Խեղճ հայաստանցիներու վրայ բեռնա-  
ւորուած այդ բեռը վերցնելու ժամանակն հասած  
է։ Երեք տարի առաջ, մինչ մի և նոյն Սիմօն  
պէյ ֆառ. Ժողովոյ ատենապետ էր, Ազգ. Ժո-  
ղովն որոշեց, որ զաւաւագիւններու զինուորական  
տուրքին վրայ յաւելում մը լինի և այդ յաւել-  
մամբ վճարուի Երուսաղէմէ պարտքը։ Այդ օրո-  
շումը գործարկուեցաւ, երեք տարուայ մէջ գա-  
ւաւագիւն վճարեցին չորս հարիւր հազար  
լուրիէն աւելի գումար մը Երուսաղէմէ պար-  
տուց համար։ Պարտքը դարձեալ մնաց պարտք,  
կառավարութիւնն այդ ստակները չը յանձնեց  
Պատրիարքարանին, այս է խնդիրն։ Բայց երեք  
տարին լրացաւ, ան ժամանակն հասած է, որ

տեղական ռուսաց մամուլը չէ կարող անտես  
առնել տեղական լեզուներով հրատարակուող լրա-  
դիրների բովանդակութիւնը, տեղական լեզուներ-  
ով լոյս տեսնող գրուածները, վէպերը և այլն։  
Եւ յիշեալ լրագիրը յայտնում է թէ այսուհետեւ  
պէտք է հետեւէ տեղական մամուլին և զրակա-  
նութեանը և պէտք է ծանօթացնէ իր ընթերցող-  
ներին տեղական լեզուներով հրատարակուող փոքր  
ի շատէ նշանաւոր գրուածներին հետ։

Լաւ է ուշ, քան թէ երբեք, ասում է առածը։  
Մինչև այժմ տեղական ռուսաց մամուլը չէր  
ծանօթացնում իր ընթերցողներին հայերէն կամ  
վրացերէն լեզուով հրատարակուող լրագիրների  
կամ ամսագիրների ընդհանուր ուղղութեան հետ,  
չէր ծանօթացնում այդ պարբերական հրատարա-  
կութիւնների մէջ տպւած ինքնուրոյն վէպերի,  
բանասիրականների հետ, կամ առաջնորդող յո-  
ղեւածներով յարուցվող տեղական հարցերի հետ,  
այլ ռուս հասարակութիւնը տեղական մտաւոր  
շարժման հետ ծանօթացնելու համար բաւականա-  
նում էր տարիների ընթացքում միայն հետեւադնե-  
րի նման կտորներ տեղական մամուլից շարունակ  
արտատպելով։

«Մշակ» լրագիրը հաղորդում է թէ այս օրերս  
մեռաւ Դամիսկոս 99 տարեկան մի մարդ։

«Արձագանք» չաբաթականը հաղորդում է որ  
երկու օր առաջ քաղաքական մի արհեստաւոր  
փորձելով իր հրացանը, անգիտութեամբ սպա-  
նում է փողոցում անցողիկներից մինին։

Եւ աւելի ոչինչ։

Դա էր նշանակում հետեւել տեղական մա-  
մուլին և ծանօթացնել նրա ուղղութեան  
հետ ռուս ընթերցող հասարակութիւնը։

Ինչ նոր բան կայ մայրաքաղաքի ռուս գրա-  
կանութեան մէջ։

Սիմեոնոր գրուածը, որ այժմ ֆուրոր է ա-  
նում մայրաքաղաքի հասարակութեան մէջ, դա

պահանջուի այդ տուրքի ջնջումը։—Բայց կառա-  
վարութեան համար ամենէն աղէկ տուրքն այս է,  
որ անգամ մը հաստատուել է։

Պ. Գ. Բազարձէ սկսած է աշխատակցել «Արե-  
ւել»-ին։ «Արեւել» այսօր կը հրատարակէ պ. Բազ-  
արձէի առաջին յօդուածն «Հայկական հնագի-  
տութիւն» վերնագրով։

Հայկակ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՌԵՐ

—Արտասահմանեան հայոց մի լրագրի վանից  
գրում են, որ Միքայէլ Նաթանեան, որ վանի ե-  
ղեռնադատ դատաստանի վճռով և Բ. Դրան հը-  
րամանով 1886 թ.ին աքսորված էր Գոնիա, իբր  
ապստամբական դաւադիր, այնտեղ, աքսորի տա-  
նապանքների ծանրութեան տակ վախճանվել է  
18 տարեկան հասակում։ Նա վանի կենտրոնա-  
կան վարժարանի աշակերտներէն էր, և պատ-  
կանում էր այնտեղի յայտնի և հարուստ մի ընտա-  
նիքին, որի այժմեան գլխաւոր անդամը, այն է  
կարապետ Նաթանեան հէնց այժմ բանտարկված  
է վանում, իբր քաղաքական յանցաւոր։

—Բերլինից գրում են, որ Ֆրիդրիխի հիւան-  
դութիւնը այժմ աւելի թեթեւացել է, կայսրը մը-  
տադիր է տեղափոխվել Պոտոզում։

—Կոնստանտնուպոլիսից մայրը, իշխանուհի Կլե-  
մէնտինա, ինչպէս հեռագրում են փարիզից, չու-  
տով պէտք է դա այնտեղ, իսկ այնտեղից  
պէտք է ուղևորվի Լոնդոն։

—Անգլիական թագուհի Վիկտորիա այս օրերս  
սպասվում է Հռոմում։

—Բէլգրադից գրում են, որ վերջին ընտրու-  
թիւնների ժամանակ արմատականները աշխու-  
թիւն չունեցան։

—Պարիզից գրում են, որ այս օրերս այնտեղ  
տեղի ունեցան մի քանի ընդհարումներ ոստիկա-  
նութեան և ժողովրդի մէջ, դրա պատճառը այն  
էր, որ կառավարութիւնը թող չէր տալիս Օբըր-  
էնին ճառ խօսելու հրապարակական ժողովում։

—Լոնդոնի լրագիրներին գրում են Վիկտորիայի,  
որ բուլղանական թագաւորի և բարձր Շէնֆէլդի  
Վիկտորիան զտնվել կապ ունի պատերազմա-  
կան այն նախագծերի հետ, որոնք ընդունում են  
աւստրիական մայրաքաղաքի մէջ վերջին օրե-  
րում։

—Փարիզից գրում են, որ Վիլսոնի դործը քըն-  
նող դատարանը, որը ինչպէս արդէն յայտնի է,  
անպատիժ թողնց նրան, խիստ յանդիմանութիւն

գիտական, քրեական իրաւունքի մասնագէտ, պ.  
Սերգէեյեւիչու գիրքն է «Պատիժ Ռուսաստանում  
XVII դարում» վերնագրով։

Տասն և եօթերորդ դարում, ինչպէս պատմում  
է մեզ պ. Սերգէեյեւիչի, մարդկերանց պատժում  
էին այսպէս. եթէ մէկը ձեռք էր բարձրացրել  
իր նմանի վրա ու նրան սպանել, —սպանողի  
ձեռքն էին կտրում. եթէ մէկը լեզուով չարախօսել  
էր —այդ լեզուն կտրում էին. եթէ մէկը խաբէ-  
րէր մի յանցանքի կամ դաւադրութեան մասին,  
բայց նրա մասին չէր յայտնել, —նրա ականջներն  
էին կտրում, և այլն։

Պ. Սերգէեյեւիչի իր ուսումնական գրքում սաս-  
տիկ հաւանում է այդ պատիժները, որոնք մինչև  
այժմ էլ, ինչպէս յայտնի է, գործադրվում են  
Պարսկաստանում և Չինաստանում։

Բացի սրանից պ. Սերգէեյեւիչի շատ խելացի է  
գտնում, որ այն դէպքում երբ կառավարութիւնը  
յանցաւորին չէ գտնում, նա պատժէր յանցաւորի  
մերձակներին և այն չըբանք, որի մէջ ապրում  
էր յանցաւորը։ Այդ տեսակ պատիժները, ինչպէս  
յայտնի է, կատարվում են Չինաստանում։

Նորբերում Չինաստանում մի ուսումնական գրքում սաս-  
տիկ հաւանում է այդ պատիժները, որոնք մինչև  
այժմ էլ, ինչպէս յայտնի է, գործադրվում են  
Պարսկաստանում և Չինաստանում։

Նորբերում Չինաստանում մի ուսումնական գրքում սաս-  
տիկ հաւանում է այդ պատիժները, որոնք մինչև  
այժմ էլ, ինչպէս յայտնի է, գործադրվում են  
Պարսկաստանում և Չինաստանում։

Ինչ կասէր պ. Սերգէեյեւիչի եթէ նրա անձու-  
նի գրքի համար պատժէին ոչ թէ միայն իրան,  
բայց և իր հօրն ու մօրը, կնոջը, և զաւակնե-  
րին....

Կամ ինչ կասէր պ. Սերգէեյեւիչի եթէ նա, զի-  
ցուք, ունենար մի եղբայր, որ լինելով բանկի  
դիրեկտոր կողոպտէր ամբողջ բանկը և փախչէր

կարգաց թէ վիլսոնին և թէ նրա ընկերակիցնե-  
րին, չըբանքներով առևտուր անելու համար։

—«Արեւել» մէջ կարդում ենք. «Տրապիզոնի  
առաջնորդ Սրուանձտեանց Գարեգին եպիսկոպոս  
մայրաքաղաքս եկաւ և պատրիարքարան կրթա-  
լով տեսակցեցաւ ս. պատրիարք հօր հետ Գարե-  
գին եպիսկոպոս վարչութեան որոշմամբ մայրա-  
քաղաքս եկած է, որպէս զի բերանացի տեղեկու-  
թիւններ հարողքէ է Մշակ վիճակի վրայ և բա-  
նակցի վիճակին և ս. կարապետի վանուց միա-  
ցեալ առաջնորդ-վանահայրութեան խնդրոյն վը-  
րայ»։

ՄՇԱԿԻ ՀՈՒՍԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՄՆԱՍՏԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 21 մարտի։ Մի քանի օր է արդէն,  
որ ոսկու շրջանաւորութեան վերաբերեալ յիստերի  
շարունակվում են մի քանիսը ֆինանսների մի-  
նիստի նախագահութեամբ, իսկ միաները նրա  
օգնականների նախագահութեամբ, մասնակցու-  
թեամբ ֆինանսների մինիստրութեան բոլոր դի-  
րեկտորների և բորաններից խորհրդակցութեան  
համար հրաւիրված անձինքների. Պետերբուրգի  
բորայից՝ Վ. Ա. Կատկով-Րոժնով և Ա. Գ. Ջէկե,  
Մոսկվայի բորայից՝ Ն. Ա. Նադեժդին, Կազանի—  
Ի. Ի. Ալաֆուզով, Օդեսայի—Ե. Ի. Դուրց, Խաբ-  
կովի—Ա. Կ. Ալեքսիևի, Ռիգայի—Ա. Փոն-Գեյսման,  
և վարչակալի—Ի. Ս. Բիլիս։ Աքսորը բանտար-  
կութեան փոխարինելու նախագծին համեմատ են-  
թաղութիւն կայ այն անձանց, որոնք դատա-  
պարտված են աքսորվելու Սիբիրի հեռու կողմե-  
րը և որոնք չը պէտք է ենթարկվին մարմնական  
պատժի,—բանտարկել 5-ից մինչև 6 տարի ժա-  
մանակով և ենթարկել դրանից յետոյ ոստիկանա-  
կան հսկողութեան 6 տարով, այն անձանց, որոնք  
պէտք է ենթարկվին մարմնական պատժի, տեղա-  
ւորել բանտարկանիքի խմբի մէջ մի և նոյն ժա-  
մանակով և ապա ենթարկել 6 տարով ոստիկա-  
նական հսկողութեան։ Սիբիրից ոչ հեռու տեղերը  
աքսորվելու դատապարտված՝ արտօնաւոր դասա-  
կարգին պատկանող անձինքներին բանտարկել  
3-ից մինչև 5 տարի ժամանակով, իսկ ոչ արտօ-  
նաւոր դասակարգիներին պատկանողներին տեղաւո-  
րել բանտարկեալների խմբի մէջ մի և նոյն ժա-  
մանակով։

արտօնաւոր, իսկ կառավարութիւնը, անկարող  
լինելով յանցաւորին ձերբակալել, ձերբակալել  
նրա փոխարէն միւս եղբորը, իրան Սերգէեյեւիչուն,  
որ թէև յանցաւոր է անձուհի գրեթե զրկու  
մէջ, բայց ամենին յանցաւոր չէ բանկի կասսան  
կողոպտելու մէջ,—և փախած յանցաւորի փոխա-  
րէն իրան Սերգէեյեւիչուն պատժէր, զրկելով նրան  
բոլոր իրաւունքներից ու աքսորելով նրան Սիբիր։  
Ուղիղ են ասել թէ մեր դարում ինչ կամենա-  
ւոր ու ուղիղ անձ մտած լինէր հնարեցէ, միշտ կը  
գտնվին մարդիկ, որոնք կը համակրեն այդ ան-  
մտութեան։

Բայց, ինքն ուսումնական Սերգէեյեւիչի, ի հա-  
կէ, երբեք չի խոստովանվի թէ իր թէօրիան մի  
հրէշաւոր աքսորիչ է, մինչև որ իր անձի վրա  
չը գործադրվի նոյն թէօրիան։

Այն, ուղիղ են ասել, թէ մեր դարը ամեն տե-  
տակ աքսորիչների դար է։ Սերգէեյեւիչու յայտնած  
աքսորի պէս մի միտք յայտնեցէ թէ յանցա-  
ւորի տեղը կարելի է անմեղներին պատժել—և  
կը գտնվին համակրողներ. «Վերթարան» անօրէնի  
յայտնած յիմարութեան պէս մի միտք յայտնեցէ  
թէ փոստ կապերտներից և կեղտոտ հնոթիւնե-  
րից շաքար կարելի է շինել—և կը գտնվին մար-  
դիկ, որոնք կը հաւատան այդ յիմարութեան։

Պատմում են հետեւեալ անեկտորը, որ հաստա-  
տում է իմ ասածը, թէ ինչ ուղում էք յիմարու-  
թիւն յայտնեցէ, միշտ կը գտնվին մարդիկ, ո-  
րոնք կատարելապէս կը հաւատան այդ յիմարու-  
թեանը։

Ամերիկացի մի խմբագիր վիճում էր իր մի բա-  
նկում փաստաբանի հետ։

Առաջինը հաստատում էր թէ մարդկութեան  
մէջ միշտ կը գտնվի անհատների բաւական մեծ  
կոնտինգենտ, որոնք հաւատ կընծայեն ամեն տե-  
տակ աքսորիչին, կամ ամեն տեսակ հրէշաւոր յի-

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 մարտի։ Սիբիրի և այն նա-  
հանգների եկեղեցական և ծխական դպրոցները,  
որտեղ չեն հաստատված զեմստովոներ հիմնա-  
կութիւններ, ստացան կառավարչական նպատա-  
2-ից մինչև 10 հազար լուրի։ Այդ նպատա-  
տրվելու է երեք տարի։

ԿԱԼՈՒԳԱ, 22 մարտի։ Օկա գետը բացվեցաւ,  
շուրը սաստիկ յորդանում է։

ՓԱՐԻՋ, 22 մարտի։ Մինիստրութիւնը կազմված  
է Ֆլոկէի նախագահութեամբ, բայց այդ մասին  
պաշտօնապէս յայտարարել յետաձգված է այն  
տարաձայնութիւնների պատճառով, որոնք տեղի  
ունեցան մինիստրական հէնց առաջին խորհր-  
դում՝ արմատական և պատենական կուսակցու-  
թեան անդամների մէջ՝ քաղաքական պրոգրամ-  
մայի վերաբերութեամբ։ Ենթադրում են, որ մի-  
նիստութիւնը վերջնականապէս կը կազմակերպ-  
վի բացառապէս արմատականներից։

ԲՈՒԽԱՐԵՍՏ, 22 մարտի։ Բրաթիւնս հրաժա-  
րական տուեց։ Թագաւորը Գիկայի հրաժարվելու  
պատճառով նոր մինիստրութիւն կազմելը յանձ-  
նեց Րոզէտինին, որը անդամ է նոր-րումնական կու-  
սակցութեան։ Նոր մինիստրութեան հոգին, այնու-  
ամենայնիւ, կը լինի Կարպ, որը նշանակվում է  
ներքին գործերի մինիստր։ Կուսակցութիւնների  
փոխադարձ յարաբերութիւնները դեռ լարված են.  
մօրերի յուզմունքը շարունակվում է։ Ռուսաց  
դեսպանութեան ընկարանում հրդեհ պատահեց։  
Բնակարանի ներսը բոլորովին այրվեցաւ, բայց  
չհրդեհվեց, դիւանատունը և արխիվը անվնաս  
մնացին։

ԲԷԼԳՐԱՎ, 22 մարտի։ Թագաւորը ընդունելով  
ամբողջ սկուպչինային, մի երկար ճառ ասեց,  
որով խորհուրդ տուեց արմատական կուսակցու-  
թեանը, որը մեծամասնութիւն է կազմում սկուպչ-  
ինայի մէջ, գործել հանգստացուցիչ և չափաւոր  
կերպով, դրա հետ միասին նա յայտնեց, որ ա-  
ռաջադիմականները և ազատամիտները ևս ծառա-  
յութիւն են ցոյց տուել հայրենիքին։ Մանա-  
ւանդ համակրանքով խօսեց թագաւորը առաջա-  
դիմականների մասին և հանկարծեց, որ եռանդով  
կը դիմագրի արմատականների այն հոսան-  
քին, որը ինքը վտանգաւոր է համարում պետու-  
թեան համար։

ՄԱՍՍՈՎԱ, 22 մարտի։ Նեղուր յայտնեց, որ  
չէ կարող համաձայնվել իտալացիների կողմից  
խաղաղութեան համար առաջարկած պայմաննե-  
րի հետ, որի պատճառով և չուտալով իր համա-  
ձայնութեան հաւանականութիւնը թողնացաւ։

մարութեան։  
Փաստաբանը հակառակն էր պնդում, ապացու-  
ցանելով որ կան յիմարութիւններ, որոնց ոչ ոք  
երբեք չի հաւատայ։

Խմբագիրն ու ազգականը գրող եկան։  
Անցան մի քանի տարիներ, ազգականը հարս-  
տացաւ, կալուածատէր դարձաւ և սկսեց գիւղա-  
տնտեսութեամբ պարագայ։

Յանկարծ, մի օր նա կարդում է հետեւեալ յայ-  
տարարութիւնը լրագիրներում։

«Շախովում է Նիւ-Եորկում, այս ինչ տեղ, ձը-  
կան փոխի. ֆոնտը 1 դուրով։ Այդ փոշու մի  
փոքրիկ գդալ լուծելով ջրի բաժակի մէջ և այդ  
բաժակը անելով լճակի կամ գետի մէջ՝ քանի մի  
օրից յետոյ լճակի կամ գետի ջրերում կը գոյա-  
նան հազարաւոր ձկներ»։

Սեր ազգական-կալուածատէրը անմիջապէս դը-  
նում է մի դուր փոստի ծրարի մէջ և պատուի-  
րում է իր համար այդ ձկան փոշին։

Եւ անա նա ստանում է հետեւեալ նամակը։

«Յարգելի բարեկամ, ես գրազս տարայ։ Ձը կայ  
աշխարհիս երեսին յիմարութիւն, որին մարդիկ  
չը հաւատային։ Յայտարարութիւն տպողը ես էի,  
և նրա լոյս տեսնելուց յետոյ ես արդէն 2000  
յիմարներից նամակներ ստացայ, որոնք պատուի-  
րում են ինձ ձկան փոշին իսկ դու, բարեկամ,  
երկու հազար մէկերով յիմարն ես»։

Նամակը ստորագրված էր այն խմբագրի անու-  
նով, որ մի քանի տարի առաջ լուստեսն փաստա-  
բանի հետ գրազ էր բռնել, թէ՛ «չը կայ աշխար-  
հիս երեսին յիմարութիւն, որին մարդկանց մի  
յայտնի թիւը չը հաւատար»։

Եւ մարկանց խելքութիւնը պաշտպանող փա-  
տաբանը, ինքն անգիտակցաբար յիմարների շար-  
քն ընկաւ։

ՓԱՐԻՋ, 23 մարտի: Պատգամաւորները ժողովի նիստում կարգադրեցաւ միջնորդական յայտարարութիւնը: Եւր միջնորդութիւնը զինում է բոլոր հանրապետականներին և խնդրում է պաշտպանել իրան: միջնորդութիւնը բեֆորմներ կողմն է, որոնք պէտք է լուրջ քննութեան ենթարկվեն և խնդրում է պատգամաւորները ժողովից հաւատ ընծայել կառավարութեանը սահմանադրութեան վերաքննութեան հարցում: Յայտարարութեան մէջ նշանակաւ այն միտքն է յայտնված, որ կառավարութիւնը ձգտում է խաղաղութիւնը պահպանել:

ԲԵՐԼԻՆ, 23 մարտի: «Meliter Wochenblatt»-ում տպված է կայսերական կարիքների հրովարտակը: Այդ հրովարտակում կայսրը խոստանում է անխնայ կերպով հող տանել զօրքի մասին և հետևակ զօրքի համար իրաւործել նոր կազմակերպութիւն, որը կը նպաստէ այն կատարելագործութիւններին, որոնք կատարված են հրազենների վերաբերութեամբ:

ԲՈՒԽԱՐԵՍ, 23 մարտի: Եւր միջնորդութիւնը կազմակերպված է: Միջնորդական խաղաղ և ներքին գործերի միջնորդ նշանակված է Բոլշատի, արտաքին գործերի միջնորդ նշանակված է Կարպ, պատերազմական միջնորդ—Բարցցցի: Ֆլէվի և Ֆլիւպէսկո կայանաւորված պատգամաւորները ազատված են:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 23 մարտի: «С. Петерб. Вѣд.» լրագիրը լսել է, որ ճանապարհների հաղորդակցութեան միջնորդական օակագնային բաժանմունքը ապրիլից կը հսկէ, որպէս զի բոլոր երկաթուղիներով բեռները ուղարկվեն ամենակարճ ճանապարհով, և բեռները ուղարկելու համար այնպիսի վճար կը վերցնէ, որը կը համապատասխանէ մրցող ուղղութիւններից խաղաղանքի երկարութեանը: Ընդհանուր կանոն պէտք է լինի, որ բեռների տեղափոխութիւնը ամենակարճ զոնով պէտք է կատարվի:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍԱ

Մարտի 22-ին

|                            |              |
|----------------------------|--------------|
| Լոնդոնի վրա 10 ֆունտ արծէ. | 119 ր. 60 կ. |
| Համբուրգի վրա 100 մարկ —   | 58 > 50      |
| Փարիզի վրա 100 ֆրանկ —     | 46 > 90      |
| Ոսկի — արծէ —              | 9 > 45       |
| Մաքսային կուպոններ —       | 187 > 75     |
| Արծաթ —                    | 1 > 41       |

|                                                        |            |         |    |
|--------------------------------------------------------|------------|---------|----|
| Բորսային դիտկոններ —                                   | 6 1/4      | 4 7 1/4 | >  |
| Պետակ. բանկ. 50/0 տոմս 1-ին շրջանի                     | 99         | >       | 62 |
| — — — — — 2-րդ —                                       | 97         | >       | 62 |
| — — — — — 3-րդ —                                       | 97         | >       | 50 |
| — — — — — 4-րդ —                                       | 97         | >       | 75 |
| — — — — — 5-րդ —                                       | 97         | >       | 50 |
| — — — — — 6-րդ —                                       | —          | >       | —  |
| Եւր 40/0 փոխառութիւն —                                 | 83         | >       | 12 |
| Արեւելեան 50/0 փոխառութիւն 1-ին շրջ.                   | 99         | >       | —  |
| — — — — — 2-րդ —                                       | 98         | >       | 75 |
| — — — — — 3-րդ —                                       | 98         | >       | 62 |
| Եւրքին 50/0 առաջին փոխառութիւն —                       | 270        | >       | —  |
| — — — — — երկրորդ —                                    | 247        | >       | 50 |
| 5 1/2 0/0 ընդհան. —                                    | 102        | >       | 50 |
| Ոսկեայ ընդհան. —                                       | 198        | >       | 25 |
| Եւրոպայի կոնսոլիդաց. փոխառութիւն —                     | 171        | >       | 50 |
| Եւր երկաթուղային ընդհան. —                             | 98         | >       | —  |
| 50/0 զբաղական թղթեր կալուած. —                         | —          | >       | —  |
| — — — — — փոխ. կրեդ. ընկ. —                            | 170        | >       | —  |
| Գրաւ. թղթ. Ազնւ. բանկի —                               | 97         | >       | 75 |
| 5 1/2 0/0 զբաղական թղթեր խնդրանքի կալուած. բանկի —     | 99         | >       | 25 |
| 60/0 զբաղակ. թղթ. խաղաղութիւն կալ. բան. —              | 101        | >       | 25 |
| — — — — — Պոլսական —                                   | 101        | >       | —  |
| — — — — — Պետ. ծախս. —                                 | 101        | >       | —  |
| — — — — — Կիւվի —                                      | 101        | >       | 25 |
| — — — — — Մոսկվայի —                                   | 102        | >       | —  |
| — — — — — Բեսարաբ. ծախս. —                             | 102        | >       | —  |
| — — — — — Եւր. Սամար. —                                | 101        | >       | 12 |
| — — — — — Վիլնայի —                                    | 101        | >       | 25 |
| — — — — — Թիֆլիսի —                                    | 27 և 43 տ. | >       | —  |
| — — — — — Փոլսական —                                   | 18 և 43 տ. | >       | —  |
| Վ. զբաղական —                                          | 738        | >       | —  |
| Ռուսաց երկաթուղիների գլխաւ. ընկ. —                     | 273        | >       | 50 |
| Բրիտան. Վ. զբաղ. ընկ. —                                | 91         | >       | 25 |
| Ս. Պետերբուրգի բաղադրային օրվ. —                       | —          | >       | —  |
| — — — — — զաւթաներ —                                   | 95         | >       | —  |
| Մոսկվայի բաղադ. օրվ. զաւթաներ —                        | 94         | >       | 75 |
| Օդէսայի — — — — —                                      | 94         | >       | 25 |
| Թիֆլիսի բաղադ. կրեդ. ընկ. օրվ. —                       | —          | >       | —  |
| Ս. Պետերբուրգի բորսայի տրամադրութիւնը բաւական ամուր է: | —          | >       | —  |

Խմբագիր-հրատարակող ԳԻՒԳՈՐ ԱՐԾՈՒՆԻ

**ԿԵՐՈՍԻՆԻ ՊԱՀԵՍՏ ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ**

ԴԷՊՈ ԼԱՄՊԱՆԵՐԻ ՊԱՍՏԱՌՆԵՐԻ ԵՒ ՄԷԲԷԼԻ

**Ե. Ա. ԾԱՏՈՒՐԵԱՆՅԻ**

գտնվում է Վոկզալի մօտ, Կոստան-ՍԼ-Տոմի նաւթադրինաւորական ընկերութեան պահեստում, նախկին Կարտվելովի

**ԿԵՐՈՍԻՆԻ ԵՒ ՄԱՋՈՒՏԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄԸ ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ**

1—25 (4)

**ԱՅՍՈՐՎԱՅ ԿՈՆՏԷՐՏԸ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ**

Ետաձգվում է և լինելու է ՎԱՂԸ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԻ Մանրամաները աֆիշաներում:

1—1

**Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի**

և վաճառվում է բոլոր զբաղաւանդներում:

**Ե Լ Ի Զ Ա Յ Ի Վ Ի Շ Տ Ը**

(Վ Է Պ Ի Կ)

Թարգմանութիւն

ԲԱՐՍԵՂ ԲԱՄԱԼԵԱՆԻ

Գինն է 20 կոպէկ:

1—4

**Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր**

**COMPAGNIE DES MESSAGERIES MARITIMES**

PAQUEBOTS-POSTE FRANÇAIS.

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՎԳԱՅՈՒԹԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

(ՄԵՍԱԺԵՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ)

Կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԷԼԻ և ԲԱՅՈՒՄԻ մէջ և փոխադարձ Ուրբաթ, 25 մարտի (6 ապրիլի) ԲԱՅՈՒՄԻՑ ղուրս կը գնայ շոգենաւ **LE TIGRE** (ԼԸ ՏԻԳՐ) նաւապետ **FABRE** (ՖԱԲՐ) մանկով Կ. Պօլիս, Զմիռնիա և Սիրա:

Ազնեաները՝ ԲԱՅՈՒՄԻՄ պ. Գ. ԷՍՍԷՆԺԵՐ, իսկ ԹԻՖԼԻՍԻՄ ԳԷՈՐԳ ԷՆՋՈՒՐԵԱՆ ԷՆՋՈՒՐԵԱՆՑ:

2—2

**ЗУБНЫЕ СРЕДСТВА А. ШТЕХЕРЬ**

**ПОДОЛЬСКИЯ ЗУБНЫЯ КАПЛИ**

КОРОБКА 50 и 80 К.

**ГИГИЕНИЧЕСКИЙ КОКАИНОВЫЙ ЗУБНОЙ ЭЛИКСИРЪ**

БОЛЬШОЯ ФЛАКОНЪ 80 К.

**ГИГИЕНИЧЕСКИЙ ЗУБН. ПОРОШОКЪ**

КОРОБКА 30 К.

**СКЛАДЪ ВО ВСЯХЪ АПТЕКАХЪ И АПТЕК. МАГАЗ.**

**ՊՐՈՎԻԶՈՐ Ա. ՇՏԷԻԵՐԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ**

ԱՍԱՄԵՐԻ ՑԱԻԻ ԵՒ ՓԶԱՆԱԼՈՒ ԴԵՄ

ՊՐՈՎԻԶՈՐ ԱՍԱՄԵՐԻՆ, ԿԱԹԻԼԵՐ 80 ԿՈՊ.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՎՈՐՆԵԱՆ ԱՍԱՄԵՐԻՆ ԷԼԻԿ.

ՍԻՐ 80 ԿՈՊ.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԱՍԱՄԵՐԻՆ ՓՈՇԵ 30 ԿՈՊ.

**ԳԼԻՍԻՈՐ ՊԱՀԵՍՏ.** ԹԻՖԼԻՍԻՄ՝ Կովկասեան զեղաւաճաւան, և պ. պ. Նահպարտեանցի, Մակկէրի, Սէնչիկովսկու և Ազմուրովի զեղատներում: ԲԱՅՈՒՄԻ մէջ՝ Բէկկէրի մօտ, ԳՈՒԹԱՑԻՍՈՒՄ՝ Կօկօչեվի մօտ, ՍՏԱՎՐՈՊՈԼԻՄ Բրոննոցկու մօտ և ԵԿԱՏԵՐԻՆՕԳՐԱՐԻՄ:

(4.)

| ՀԱՋՈՒԵԿՋԻՌ                                                         |              |               |              | Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս Ի Ա Ռ Ե Ի Տ Ր Ա Կ Ա Ն Բ Ա Ն Կ Ա Յ Ի                                                                                                  |              |               |              |
|--------------------------------------------------------------------|--------------|---------------|--------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---------------|--------------|
| g1-ն Մարտի 1888                                                    |              |               |              |                                                                                                                                                  |              |               |              |
| Պ Ա Հ Ա Ն Զ Ք                                                      | Թիֆլիսում    | Բաղուայ բաժն. | Ընդամենը     | Պ Ա Ր Տ Ք                                                                                                                                        | Թիֆլիսում    | Բաղուայ բաժն. | Ընդամենը     |
| 1. Դրամարկ (առձեռն թղթադրամ).....                                  | 109,998—35   | 40,883—12     | 150,881—47   | 1. Հիմնական դրամադրու... ..                                                                                                                      | 1,000,000 —  | —             | 1,000,000 —  |
| 2. Ընթացիկ հաշիւ Պետական Բանկ. բաժնում.                            | 5,174—88     | 199,226 85    | 204,401—73   | 2. Պահեստի դրամադրու... ..                                                                                                                       | 148,563—31   | —             | 148,563—31   |
| 3. Աւանդ Մոսկվայի զեղջման բանկայում. . .                           | —            | —             | —            | 3. Արդիւնք 1885 թ. ի պահեստ... ..                                                                                                                | 129,491—17   | —             | 129,491—17   |
| 4. Զեղջում (Disconto) մուրհակաց երկու ստո-<br>րադրութեամբ. . . . . | 2,251,824—77 | 641,590—91    | 2,893,415—68 | 4. Դրամական աւանդներ՝                                                                                                                            | —            | —             | —            |
| 5. Զեղջումն տոկոսաբեր թղթերի, կարծնների և<br>այլն.....             | 9,006—08     | 3,057—89      | 12,063—97    | ա) Պայմանաժամով. . . . .                                                                                                                         | 1,698,668 —  | 136,869 —     | 1,835,537 —  |
| 6. Փոխառութիւնն զբաղականով՝                                        | —            | —             | —            | բ) Գրահանջ. . . . .                                                                                                                              | 222,714 —    | 23,545 —      | 246,259 —    |
| ա) Պետութիւնից ապահ. տոկոսաբ. թղթերի.                              | 815,452—58   | 163,508 —     | 978,960—58   | գ) Ընթացիկ հաշուով հասարակ. . . . .                                                                                                              | 719,418—99   | 387,976—43    | 1,107,395—42 |
| բ) — — — — — ոչ ապահ. — — — — —                                    | 209,019 —    | 17,620 —      | 226,639 —    | դ) — — — — — պայմանաւոր. . . . .                                                                                                                 | —            | 132,058—50    | 132,058—50   |
| գ) ապրանքների. . . . .                                             | —            | 23,367 —      | 23,367 —     | 5. Մասնաւոր ընթացիկ հաշիւ պետական<br>բանկայի Թիֆլիսի բաժնում, ապահոված<br>մուրհակներով և տոկոսաբեր թղթերով<br>և փոխառումն զեղջում մուրհակներով.. | 218,283—33   | —             | 218,283—33   |
| դ) Ոսկւոյ և արծաթի. . . . .                                        | —            | 10,500 —      | 10,500 —     | 6. Թղթակիցներ՝                                                                                                                                   | —            | —             | —            |
| 7. Բանկայի պատկանեալ տոկոսաբեր թղթեր.                              | 317,067—48   | 7,909—48      | 324,976—96   | ա) Նոցա հաշիւը (Loro).....                                                                                                                       | 642,436—73   | —             | 642,437—73   |
| 8. Ոսկի և արտասահմանի փոխանակադրեր..                               | 11,818—11    | —             | 11,818—11    | բ) Բանկայի հաշիւը (Nostro).....                                                                                                                  | 1,612,550—85 | —             | 1,612,550—85 |
| 9. Թղթակիցներ՝                                                     | —            | —             | —            | գ) Բանկայի հաշիւը կենտրոն. վարչութ. հետ..                                                                                                        | —            | 955,040—47    | 955,040—47   |
| ա) Նոցա հաշիւը (Loro).....                                         | 829,411—30   | —             | 829,411—30   | դ) Բանկայի բաժնետոմսերու անվճար կտրոն-<br>ների բաշիւը 1882, 1883, 1884 և 1886 թ.                                                                 | 921—40       | —             | 921—40       |
| բ) Բանկայի հաշիւը (Nostro).....                                    | 1,350,567—36 | —             | 1,350,567—36 | 9. Չը վճարուած տոկոսներ, աւանդներու,<br>ընթացիկ հաշիւներու և այլ գործողու-<br>թեանց.....                                                         | 46,052—63    | 5,163—83      | 51,216—46    |
| 10. Բաժնի հաշիւը կենտրոն. վարչութեան հետ.                          | 933,103—07   | —             | 933,103—07   | 10. Ստացուած տոկոսներ և յանձնարարա-<br>կաններ. . . . .                                                                                           | 66,859—67    | 26,094—25     | 92,953—92    |
| կենտրոն. վարչութեան հաշիւը բաժնի հետ.                              | —            | 592,925—83    | 592,925—83   | 11. Փոխանցիկ դրամներ. . . . .                                                                                                                    | 59,206—03    | 15,170—78     | 74,376—81    |
| 11. Բողոքուած մուրհակներ *).....                                   | 375,813 —    | —             | 375,813 —    | 12. Արդիւնք 1887 թ. . . . .                                                                                                                      | 92,393—97    | 25,834—27     | 118,228—24   |
| 12. Պայմանաժամը անցուցուած փոխառութիւն-<br>ների.....               | 15,845 —     | 920 —         | 16,765—      |                                                                                                                                                  |              |               |              |
| 13. Ընթացիկ ծախսեր. . . . .                                        | 9,280—79     | 2,821—23      | 12,102—02    |                                                                                                                                                  |              |               |              |
| 14. Կահկարասիք և սկզբնական ծախսեր. . . . .                         | 3,461—50     | 3,009—77      | 6,471—28     |                                                                                                                                                  |              |               |              |
| 15. Յետ ստացուելիք ծախսեր. . . . .                                 | 12,698—03    | 412—45        | 13,110—48    |                                                                                                                                                  |              |               |              |
| Բ. Ա.                                                              | 7,259,541—31 | 1,707,752—53  | 8,967,293—84 | Բ. Ա.                                                                                                                                            | 7,259,541—31 | 1,707,752—53  | 8,967,293—84 |

\*) Բողոքուած մուրհակներից մնացները, որոնք կարող են տեղի ունենալ, ծածկելու համար յատկացրած է աւանձին գումար. . . . . 129,491 ր. 17 կ.